

A KÚRIA
mint felülvizsgálati bíróság

Gfv.VII.30.274/2015/7.szám

A Kúria mint felülvizsgálati bíróság a Szabó Balázs Gábor Ügyvédi Iroda ügyintéző: dr. Szabó Balázs Gábor ügyvéd által képviselt felperesnek a Gadó Gábor Ügyvédi Iroda ügyintéző: dr. Gadó Gábor ügyvéd által képviselt I.r. és az III.r. alperes, II.r. alperes és a Dr. Dancs Ügyvédi Iroda ügyintéző: dr. Dancs Gergely ügyvéd által képviselt IV.r. alperes ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt a Fővárosi Törvényszéken 36.P.23.301/2011. számon indult és a Fővárosi Ítéltábla 5.Pf.21.456/2013/5. számú jogerős ítéletével befejezett perében a jogerős ítélet ellen az I.r. és a III.r. alperesek részéről előterjesztett felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson - meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Kúria a jogerős ítéletnek a felülvizsgálati kérelemmel érintett részét hatályon kívül helyezi és az elsőfokú bíróság 18. sorszámu ítéletét e körben hegyben hagyja.

A jogerős ítéletnek az első- és a másodfokú perköltség viselésére vonatkozó rendelkezéseit szintén hatályon kívül helyezi, az elsőfokú bíróság ítéletének a perköltség viselésére vonatkozó döntését megváltoztatja és megállapítja, hogy a peres felek az első- és a másodfokú eljárásban a jogi képviselettel felmerült költségeiket maguk viselik.

A Kúria kötelezi az I. r. és a III. r. alpereseket, hogy fizessenek meg egyetemlegesen az államnak felhívásra 27.000 (huszonhétezer) Ft

kereseti- és 48.000 (negyvennyolcezer) Ft fellebbezési eljárási részilletéket. Megállapítja, hogy az ezt meghaladóan, a felperes által le nem rótt 873.000 (nyolcszázhetvenháromezer) Ft kereseti- és 1.152.000 (egymillió-százötvenkétezer) Ft fellebbezési eljárási illetéket az állam viseli.

A Kúria kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. r. és a III. r. alperesnek együttesen 1.754.000 (egymillió-hétszázötvennégyezer) Ft felülvizsgálati eljárási költséget.

Ez ellen az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

i n d o k o l á s

A felülvizsgálati kérelem elbírálása szempontjából lényeges tényállás szerint a felperes mint adós és zálogkötelezett, a II.r. alperes mint adóstárs és haszonélvező, valamint az I.r. alperes és a III. r. alperes mint hitelezők 2007. május 4-én jelzálogjoggal biztosított deviza alapú kölcsönszerződést kötöttek, amely alapján az I.r. alperes 15.000.000 Ft kölcsönt nyújtott a felperesnek.

A felperes kereseti kérelmében a kölcsönszerződés érvénytelenségének megállapítását kérte. Arra hivatkozott, hogy a szerződés II/3. pontjában kikötött egyoldalú szerződésmódosítás joga, valamint a I.1. és a III.2. pontokban szereplő, a folyósított kölcsön devizaösszegének és az egyes törlesztő részletek forintösszegének átszámítására vonatkozó rendelkezések a Ptk. 209. § (1) bekezdése alapján tisztességtelenek, ami az egész szerződés érvénytelenségét eredményezi. Kereseti kérelmének jogcímeként hivatkozott még a Ptk. 200. § (2) bekezdésére, valamint a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Hpt.) 213. § (1) bekezdés b) és e) pontjára is.

Az I.r., III.r. és a IV.r. alperesek a kereset elutasítását kérték, a II.r. alperes érdemi nyilatkozatot nem tett.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította. Megítélése szerint a szerződés megkötésekor semmilyen jogszabály nem tiltotta a deviza alapú kölcsönszerződés megkötését, az 2008-ig népszerű szerződéstípus volt, így nem minősülhet jóerkölcshöz ütközőnek. A perbeli kölcsönszerződés tartalmazta a Hpt. 213. § (1) bekezdés c), d) és e) pontjába írtakat, a szerződés tehát ezen okból sem minősül semmisnek. Az árfolyamrésszel kapcsolatban azt állapította meg, hogy az a szolgáltatás és ellenszolgáltatás módját érinti, ezért annak tisztességtelensége a Ptk. 209. § (4) bekezdése alapján nem

vizsgálható. A szerződés megfelelően tartalmazta az egyoldalú szerződésmódosítás feltételeit is, így a felek jogai és kötelezettségei egyensúlyban voltak.

A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta és megállapította, hogy a felperes, valamint a II.r. alperes mint adósok és az I.r., valamint a III.r. alperesek mint hitelezők által megkötött kölcsönszerződés II.3. pontja és I/1., továbbá III/2. pontjának az a kitétele, amely szerint a kölcsön összegének devizában való megállapítása a bank által alkalmazott deviza vételi árfolyamon, az egyes törlesztő részletek forint összegének meghatározása pedig a bank által alkalmazott deviza eladási árfolyamon történik, semmis, és az utóbb meghatározott kitételek semmissége folytán az egész kölcsönszerződés semmis. A fellebbezés indokaira tekintettel azt állapította meg: a saját árfolyam alkalmazása a bank által választott formában lehetővé teszi a hitelező számára, hogy a szerződéses ellenszolgáltatás értékét egyoldalúan, alapos ok nélkül és korlátlanul módosítsa, amely önmagában tisztességtelen. Az árfolyamrész alkalmazását biztosító I/1. és III/2. pont alatti szerződések érvénytelensége miatt a szerződés nem értelmezhető és nem teljesíthető, ezért a hivatkozott feltételek semmissége a Ptk. 239. § (2) bekezdése alapján az egész szerződés semmisségét eredményezi. A másodfokú bíróság az egyoldalú szerződésmódosítást lehetővé tévő szerződési kikötést is tisztességtelennek találta, figyelemmel a 2/2012.(XII.10.) PK vélemény 6.d) és e) pontjában írtakra is.

A jogerős ítélet ellen előterjesztett később csak részben fenntartott felülvizsgálati kérelmükben az I. r. és a III. r. alperesek akként kérték a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését, hogy az ne tartalmazza az egész szerződés érvénytelenségének megállapítását. Arra hivatkoztak, hogy a 93/13/EGK irányelv 6. cikke, a 2/2014. PJE határozat 3. pontja és a Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződésre vonatkozó jogegységi határozataival kapcsolatos egyes kérdések rendelkezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvény 3. § (2) bekezdése is az árfolyamrész, valamint az egyoldalú szerződésmódosítás lehetővé tévő szerződési feltétel tekintetében a szerződés részleges érvénytelenségét állapítja meg.

A felperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte. Állította, hogy az I.r. és a III.r. alperesek eredeti felülvizsgálati kérelmében megjelölt okokból a jogerős ítélet nem jogszabálysértő. Egyéb érvénytelenségi okokra is hivatkozott.

A IV.r. alperes írásbeli beadványában előadta, hogy mindenben egyetért az I. r. és a III. r. alperesek felülvizsgálati kérelmében

írtakkal.

A Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (2) bekezdése alapján kizárólag a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálhatta felül és azt az abban hivatkozott indokok alapján jogszabálysértőnek találta.

A Kúria utal arra, hogy a Pp. 270-275. §-aiban szabályozott felülvizsgálati eljárás rendkívüli perorvoslati eljárás, amely nem teszi lehetővé a Kúria számára, hogy a jogerős ítélet esetleges jogszabálysértéseit hivatalból vizsgálja, csak és kizárólag a felülvizsgálati kérelemben megjelölt jogszabálysértések tekintetében foglalhat állást.

Az I. r. és a III. r. alperesek felülvizsgálati kérelmében írtakra tekintettel a Kúria ezért kizárólag azt vizsgálta, hogy az árfolyamrés alkalmazását, illetve az egyoldalú szerződésmódosítást lehetővé tévő általános szerződési feltételek tisztességtelensége miatt a perbeli szerződés egésze érvénytelennek minősül-e.

A másodfokú bíróság a jogerős ítéletet 2013. december 6-án hirdette ki, ezért a Kúriának az akkor hatályos jogszabályi rendelkezésekre tekintettel kellett vizsgálnia a jogerős ítélet jogszerűségét. A másodfokú bíróság a Ptk. 239. § (2) bekezdése alapján jutott arra a következtetésre, hogy az árfolyamrés alkalmazása nélkül a kölcsönszerződés teljesíthetetlen, ezért az egész szerződés semmis. A Kúria megítélése szerint a másodfokú bíróság jogszabálysértő módon jutott erre a következtetésre, mivel az árfolyamrést lehetővé tévő szerződési feltételek tisztességtelensége miatt a kölcsönszerződés még teljesíthető maradt, figyelemmel a Ptk. 231. § (2) bekezdése szerinti diszpozitív rendelkezésre. A másodfokú bíróság tehát a jogerős ítélet meghozatalakor hatályos fenti Ptk. rendelkezésébe ütköző módon minősítette a teljes szerződést érvénytelennek, a jogerős ítélet ez okból jogszabálysértő. A Kúria csak utal arra, hogy ezt a jogértelmezést fogadta el a 2/2014. PJE határozat 3. pontja is a jogerős ítélet meghozatalát követően. A hivatkozott PJE pedig azt rögzítette, hogy miként kellett a szerződéskötés idején is hatályban volt rendelkezéseket helyesen értelmezni.

A Kúria mindezekre figyelemmel a jogerős ítéletnek a felülvizsgálati kérelemmel érintett, azaz a teljes szerződés érvénytelenségét megállapító részét a Pp. 275. § (4) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte és e körben az elsőfokú bíróság keresetet elutasító rendelkezését helybenhagyta. A Kúria ítéletének eredményeként a jogerős ítéletben megjelölt szerződéses rendelkezések érvénytelenek, a feleknek ezen rendelkezések nélkül kell a szerződésből eredő jogait és kötelezettségeiket egymás felé teljesíteniük, figyelemmel az időközben esetleg bekövetkezett

változásokra is.

A Kúria a Pp. 275. § (4) bekezdése alapján a jogerős ítéletnek az első- és a másodfokú perköltség viselésére vonatkozó rendelkezéseit is hatályon kívül helyezte és a Pp. 81. § (1) bekezdése alapján úgy rendelkezett, hogy a megelőző eljárási szakaszokban a peres felek maguk viselik a jogi képviselettel felmerült költségeiket. A felülvizsgálati eljárásban pervesztes felperest a Pp. 270. § (1) bekezdése szerint irányadó Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte az I. r. és a III. r. alpereseknek, a jogi képviselőjük ügyvédi tevékenységével arányban álló ügyvédi munkadíjból és a felülvizsgálati eljárási illetékből álló felülvizsgálati eljárási költségének megfizetésére a 32/2003.(VIII.22.) IM rendelet 3. § (2), (5) és (6) bekezdései alkalmazásával.

Budapest, 2016. január 12.

Dr. Vezekényi Ursula sk. a tanács elnöke, Dr.Osztovits András sk.
előadó bíró, Dr. Pethőné dr. Kovács Ágnes sk. bíró